



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

המבקש: אלדד גוטמן

נגד

המשיבה: נביעות-טבע הגליל בע"מ

החלטה

1

2

פתח דבר

3 1. עסקינן בבקשה שהוגשה על פי סעיף 18 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006
4 (להלן: "**חוק תובענות ייצוגיות**" או "**החוק**") - לאישור הסדר פשרה שאליו הגיעו
5 הצדדים במסגרת בקשה לאישור תובענה כייצוגית (להלן: "**בקשת האישור**").

6

7

בקשת האישור

8 2. עניינה של בקשת האישור הוא בכיתוב על גבי אריזת המוצר "נביעות+" המיוצר ומשווק
9 על ידי המשיבה, נביעות-טבע הגליל בע"מ (להלן: "**נביעות**") - שהוא משקה על בסיס
10 מים מינרליים בטעמי פירות שונים, הנמכר הן בבקבוק אישי של 0.5 ליטר והן בבקבוק
11 משפחתי של 1.5 ליטר (להלן: "**המשקה**"). בחלקה הקדמי של אריזת המשקה (בכל
12 אחד מסוגי הטעמים והגדלים השונים) כתוב באופן מובלט, הן בצבע והן בגודל, הכיתוב
13 "**בתוספת ויטמינים**"; בחלקה האחורי של האריזה, מעל לכיתוב המפרט את רכיבי
14 המשקה (להלן: "**טבלת הרכיבים**"), נכתב גם כן באופן מובלט בצבע ובגודל "**משקה**
15 **על בסיס מים מינרליים טבעיים בתוספת ויטמינים**". נוסף על כך, בתוך בועה
16 מובלטת בצידה של האריזה נאמר "**בתוספת 5 ויטמינים מקבוצת B**", וגם "**ב- 1/2**
17 **ליטר עד 8.5% מקצובת הוויטמינים היומית המומלצת למבוגרים**". עם זאת, הכמות
18 של כל אחד מן הוויטמינים האלה אינה מפורטת בטבלת הסימון התזונתי שעל גבי
19 צידה האחורי של אריזת המשקה, מתחת לטבלת הרכיבים (להלן: "**טבלת הסימון**
20 **התזונתי**").

21



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

1 בבקשת האישור טוען המבקש, מר אלדד גוטמן (להלן: "המבקש"), כי סימון המשקה
2 כמועשר בוויטמינים הוא מטעה ואף מנוגד להוראות הרלוונטיות בתקנות בריאות
3 הציבור (מזון) (סימון תזונתי), התשנ"ג-1993 (להלן: "התקנות"). על פי הנטען, החל
4 משנת 2006 ועד היום משווקת נביעות את המוצר ומסמנת אותו על גבי אריזתו
5 כמוצר עשיר בוויטמינים – בעוד שבפועל כמות הוויטמינים שבו זניחה, ומכל מקום
6 נמוכה באופן משמעותי מן הכמות המינימאלית הנדרשת לסימון כזה על פי
7 התקנות. עילות התביעה המפורטות בבקשת האישור הן כאמור הטעיה של ציבור
8 הצרכנים בנוגע למהותו ולמרכיביו של המשקה – בניגוד לאמור בסעיף 2 לחוק הגנת
9 הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן"); וכן עוולת הפרת חובה חקוקה,
10 וזאת בהתייחס להוראות התקנות בנוגע לסימון מוצרי מזון ומשקאות על גבי אריזתם.
11 לדבריו של המבקש, אלמלא המצג המטעה שמציגה נביעות בנוגע להיותו של המשקה
12 מועשר בוויטמינים, הוא כלל לא היה רוכש את המוצר – ועל כן הוא זכאי להשבה
13 מלאה של התמורה ששילם עבור המשקה אותו רכש במספר הזדמנויות ובגדלים
14 וטעמים שונים, בסכום כולל של 508 ₪ (ראו סעיפים 9-10 ו-41 לתצהירו). עוד נטען
15 על ידי המבקש כי לאחר שהתחוויר לו דבר ההטעיה, נגרם לו גם נזק לא ממוני –
16 והכוונה היא לרגשות שליליים כגון עוגמת נפש, רגשות כעס ותחושת מרמה; משכך
17 סבור המבקש כי הוא זכאי גם לפיצוי בגין פגיעה באוטונומיה של הרצון בסכום של
18 1,000 ₪ (ראו סעיפים 42-44 לתצהירו).

19

20 המבקש עותר לייצג בתביעה ייצוגית נגד נביעות את כלל רוכשי המשקה, על גדליו
21 וטעמיו השונים, למן המועד שבו החלה נביעות לייצרו ולשווקו (חודש יולי 2006) ועד
22 למועד הגשתה של בקשת האישור (ראו סעיף 52 לתצהירו). עם זאת, המבקש מבהיר
23 כי להערכתו רק כרבע מכלל צרכני המשקה רכשו אותו בשל ההטעיה והפרת החובה
24 החקוקה בנוגע לשיעור הוויטמינים שבו, וכן כי רק חלק זה של הקבוצה זכאי לסעדים
25 בגין עילות התביעה שבבקשת האישור (ראו סעיפים 56-57 לתצהירו). משכך, נראה כי
26 למעשה הקבוצה שאותה עותר המבקש לייצג היא קבוצת הצרכנים שרכשו את
27 המשקה בשל היותו מועשר לכאורה בוויטמינים (להלן: "הקבוצה"); ולהערכתו של
28 המבקש קבוצה זו מונה כ-120,000 חברים. על פי נתונים שהגיעו לידי המבקש בנוגע



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

1 להיקפו של שוק המים המינרליים בטעמים בעת הרלוונטית, וחלקה של נביעות בשוק
2 זה, שיעור ההשבה המבוקש עבור הקבוצה בכללותה מוערך על ידי המבקש בסכום
3 כולל של 29,500,000 ₪ (ראו סעיפים 53-56 לתצהיר); הפיצוי בגין הפגיעה
4 באוטונומיה מוערך בסכום כולל של 120,000,000 ₪ (1,000 ₪ לכל אחד מ-120,000
5 חברי הקבוצה) (ראו סעיף 57 לתצהיר).
6
7 נביעות מודה כי כמות הוויטמינים המצויה במשקה נופלת מן הכמות המינימלית .3
8 הקבועה בתקנות בנוגע לסימון מזון ומשקאות על גבי אריזתם; ואולם לגישתה, תקנות
9 אלה עוסקות אך ורק בסימון **שבטבלת הסימון התזונתי** – והן אינן חלות על כיתוב
10 אחר המופיע על גבי אריזת המוצר, כדוגמת הכיתוב על המשקה שהמבקש טוען כי הוא
11 מטעה. מכיוון שנביעות לא ציינה בטבלת הסימון התזונתי את עצם קיומם של
12 הוויטמינים וממילא אף לא את כמותם במשקה – אלא רק במקומות אחרים על גבי
13 האריזה - לגישתה היא פעלה בהתאם להוראות התקנות.
14
15 עוד נטען על ידי נביעות, כי אילו הוספו למשקה ויטמינים בכמות שהתקנות מאפשרות
16 לציין בטבלת הסימון התזונתי – אזי שתיית המשקה היתה כפי הנראה גורמת לחברי
17 הקבוצה לצריכת יתר של אותם ויטמינים ביחס לקצובת הוויטמינים היומית המומלצת
18 לאדם בוגר על פי פרסומי ארגוני הבריאות העולמיים. יתרה מכך, דווקא ציון קיומם של
19 ויטמינים במשקה, בשיעור של עד 8.5% מן הקצובה היומית המומלצת, מהווה גילוי
20 נאות – שכן אלמלא נכתב כך על גבי האריזה, הצרכנים היו צורכים את המשקה מבלי
21 לדעת שהם מכילים גם ויטמינים מן הסוגים המפורטים יחד עם יתר מרכיבי המשקה.
22 בהקשר זה מפנה נביעות לתקן ישראלי מספר 1145, שהוא תקן רשמי ומחייב, הקובע
23 חובה מפורשת לציין הימצאות של ויטמינים במסגרת פירוט רכיבי המוצר על גבי
24 אריזתו (להלן: "**תקן 1145**"; צורף כנספח ו לתשובת נביעות לבקשת האישור).
25
26 לבסוף טוענת נביעות, כי אם תתקבל פרשנות המבקש להוראות התקנות אזי התוצאה
27 תהא שהתקנות אוסרות על הוספת ויטמינים למשקה אם הם אינם בכמות המאפשרת



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

1 סימונם במסגרת טבלת הסימון התזונתי – תוצאה שאינה מתקבלת על הדעת לנוכח
2 הפגיעה שהיא מסבה לחופש העיסוק וחופש הביטוי של היצרנים.

3

4

הסדר הפשרה המוצע

5 4. לאחר שהתקבלו תשובות נביעות לבקשת האישור ותגובת המבקש לתשובה, וטרם
6 שנערכה ישיבת קדם משפט ראשונה בבקשה, הגישו הצדדים לתיק בית המשפט
7 בקשה לאישור הסדר פשרה. לאחר שעיינתי בהסדר המוצע הוריתי לצדדים לערוך בו
8 מספר תיקונים – בעיקר על מנת לפשט ולהבהיר מהי ההטבה המוצעת לקבוצה, וכיצד
9 היא נקבעה על ידם (ראו פרוטוקול הדיון מיום 7/6/10). ביום 20/7/10 הגישו הצדדים
10 הסדר פשרה מתוקן וביקשו את אישורו – בקשה זו היא הבקשה המונחת בפניי עתה
11 (להלן: "הסדר הפשרה" או "ההסדר"). להסדר הפשרה שני פנים: האחד הוא שינוי של
12 הכיתוב על גבי אריזת המוצר בנוגע לתוספת הוויטמינים; השני הוא מתן הטבה
13 לקבוצה בדרך של מבצע צרכני שבמסגרתו יחולקו קופונים לקבלת משקה שלישי חינם
14 ברכישת שתי יחידות משקה במחיר מלא.

15

16 ראשית דבר, הצדדים הגיעו להסכמה כי נביעות עדיין תהא רשאית לציין כי המשקה
17 מכיל תוספת של ויטמינים – ואולם על גבי אריזה חדשה, ובאופן שונה במידה מסוימת
18 מבעבר. בצידה הקדמי של אריזת המוצר יוסר הכיתוב המובלט "בתוספת ויטמינים",
19 ותחת זאת בסמוך לטעמו של המשקה יוסף כיתוב מובלט כדלקמן:

20

21 "500 מ"ל משקה מכילים 5 ויטמינים
22 מקבוצת B, בכמות של עד 8.5% מהצריכה
23 היומית המומלצת למבוגר"

24

25 הבועה המובלטת בצד האריזה תוסר גם היא; ובצידה האחורי של האריזה, במקום
26 "משקה על בסיס מים מינרליים טבעיים בתוספת ויטמינים" יצוין "משקה על בסיס מים
27 מינרליים טבעיים בטעם.....". טבלת הרכיבים וטבלת הסימון התזונתי המצויים אף הם



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

- 1 בחלקה האחורי של האריזה יוותרו ללא שינוי (ראו סעיפים 4.1-4.4 להסדר הפשרה,
2 איור של האריזה המוצעת צורף כנספח 3 לבקשה לאישור ההסדר).
3
4 באשר להטבה המוצעת לחברי הקבוצה - נביעות מציעה להפיץ בקרב הציבור כ-
5 600,000 שוברים לקבלת בקבוק בגודל 1.5 ליטר של המשקה בחינם, בעת רכישת
6 שני בקבוקים של המשקה גם הם בגודל של ליטר וחצי ובמחיר מלא. חלוקת השוברים
7 תתבצע באופן שאלה יצורפו לחמישה עיתונים שונים, שתפוצתם הכוללת היא כ-
8 600,000 עותקים והם פונים למגזרים שונים בחברה הישראלית: "ידיעות אחרונות"
9 (כ- 380,000 עותקים), "מעריב" (כ- 170,000 עותקים), "וסטי" בשפה הרוסית (כ-
10 14,000 עותקים), "הצופה" המופץ במגזר החרדי (כ- 25,000 עותקים), ו- "כל אל
11 ערב" בשפה הערבית (כ- 33,000 עותקים). השוברים יצורפו לעיתונים ביום חול, פרט
12 לעיתון "כל אל ערב" שיוצא לאור רק במהדורת סוף שבוע, כאשר בכל אחד מהעיתונים
13 תפורסם מודעה בגודל שלא יפחת מרבע עמוד ובמיקום מרכזי ובה יפורסם דבר קיומו
14 של המבצע. חלוקת השוברים תחל תשעים ימים מהיום הראשון של החודש שלאחר
15 אישור הסדר הפשרה על ידי בית המשפט, ותוקף השוברים למימוש יהיה שישים ימים
16 מעת חלוקתם. נביעות מעריכה את שוויה של ההטבה בסכום כולל של כ-
17 4,000,000 ₪ - על פי חישוב של 600,000 בקבוקים העומדים לחלוקה בחינם,
18 כשהמחיר הממוצע לצרכן של כל אחד מהם הוא 6.65 ₪ (ראו סעיפים 4.5-4.12
19 להסדר הפשרה).
20
21 לבסוף, הצדדים מבקשים מבית המשפט כי יימנע ממינוי בודק כהגדרתו בסעיף 19
22 לחוק תובענות ייצוגיות (ראו סעיף 8 להסדר הפשרה); וכן הם ממליצים לבית המשפט
23 לפסוק למבקש גמול בסכום של 30,000 ₪, ושכר טרחה לבאי כוחו בסכום של
24 350,000 ₪ ובתוספת מע"מ כדין (ראו סעיף 5 להסדר).
25
26 5. בדיון שנערך בפניי בבקשה לאשר את הסדר הפשרה, ציינתי בפני הצדדים בין היתר כי
27 על פניו נראה שקיים חוסר התאמה בין הנטען כנגד נביעות בבקשת האישור לבין
28 התוצאה המושגת באמצעות ההסדר. ובמה דברים אמורים? בעוד שיסודה של בקשת



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

1 האישור הוא בטענה כי נביעות סימנה את המשקה על גבי אריזתו באופן מטעה ושלא
2 כדין ככזה המועשר בוויטמינים – במסגרת ההסדר מוסכם כי נביעות תוסיף לעשות כן,
3 גם אם במתכונת שהיא מעט פחות בולטת לעין. בנסיבות אלה איפשרתי לצדדים
4 לבקשתם לשוב ולשקול את עמדתם בתיק (ראו פרוטוקול הדיון מיום 5/9/10), ואולם
5 ביום 7/9/10 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הם מעוניינים להמשיך בהליך לאישור
6 ההסדר. משכך ומאחר שלא מצאתי מקום לדחות את הבקשה לאישור הסדר הפשרה
7 על הסף באותו שלב, הוריתי לצדדים לפרסם מודעה בדבר הגשתה של הבקשה
8 לאישור הסדר הפשרה בשני עיתונים יומיים, בנוסח שהומצא לתיק בית המשפט ביום
9 6/9/10; וכן לשלוח עותק מהבקשה לאישור הסדר הפשרה והנספחים לה לידי היועץ
10 המשפטי לממשלה ולמנהל בתי המשפט (ראו החלטה מיום 12/9/10).
11
12 בעקבות פרסום המודעה הוגשו לתיק שתי התנגדויות לאישור הסדר הפשרה – האחת
13 מאת גב' נילית הרואה (מיום 7/10/10) והשנייה מאת גב' אטי אברהמי-ארז (מיום
14 7/11/10); כל אחד מהצדדים הגיש לתיק את תגובתו לכל אחת מן ההתנגדויות הללו.
15 בתמצית ייאמר, כי שתי המתנגדות טענו כי לא היו רוכשות את המשקה אלמלא מצג
16 השווא שמציגה נביעות שלפיו המשקה מועשר בוויטמינים, וכן הביעו את חוסר שביעות
17 רצון מן ההסדר שאליו הגיעו הצדדים. באשר לשינוי אריזת המשקה – נטען כי גם
18 האריזה החדשה מטעה את הצרכנים, ולא ניתן להבין ממנה כי כמות הוויטמינים
19 שבמשקה היא למעשה זניחה. לעניין המבצע הצרכני – נטען כי על מנת לקבל בקבוק
20 אחד של המשקה בחינם יש לרכוש שני בקבוקים במחיר מלא, ולא ברור איזו טובת
21 הנאה תצמח ממבצע כזה לחברי הקבוצה לאחר שהתחוויר להם כי המשקה כלל אינו
22 מועשר בוויטמינים ועל כן הם איבדו בו עניין. לגישתן של המתנגדות הנשכרת העיקרית
23 מן ההסדר היא דווקא נביעות, ולא הקבוצה או הציבור בכללותו, שעתידה ליהנות
24 מפרסום וקידום מכירות וכתוצאה מכך גם מעלייה בשיעור המכירות של המשקה.
25 בנוסף הלינו המתנגדות על שיעור הגמול ושכר הטרחה המומלצים על ידי הצדדים – כי
26 הם גבוהים באופן ניכר ואינם עולים בקנה אחד עם התועלת הזעומה הגלומה בהסדר
27 הפשרה עבור חברי הקבוצה.
28



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

1 ביום 16/1/11 התקבלה בתיק גם עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה – שהודיע לבית
2 המשפט כי אין לו התנגדות לאישור ההסדר.

3

4

דין

5 אחד התנאים לאישורו של הסדר פשרה בבקשת אישור תובענה כייצוגית הוא כי
6 בהתחשב בעניינים של חברי הקבוצה ההסדר המוצע הוא ראוי, הוגן וסביר (סעיף
7 19(א) לחוק תובענות ייצוגיות). כפי שיפורט להלן תנאי זה אינו מתקיים במקרה דנן,
8 ומשכך אין צורך להרחיב ולדון גם בתנאים הנוספים לאישור ההסדר.

9

10 התקנות שעליהן נסמכת בקשת האישור קובעות חובה לסמן מזון ומשקאות ארוזים
11 מראש בסימון תזונתי – במקום בולט לעין על אריזת המוצר, בתוך מסגרת, בצורת
12 טבלה ובעברית (תקנות מס' 2 ו-5). עוד נקבע כי הסימון התזונתי חייב לפרט את
13 הערך הקלורי של המוצר ואת תכולת החלבונים, הפחמימות, השומנים והנתרן שבו,
14 ובמקרים מסוימים גם את תכולת הכולסטרול ואחוז חומצות השומן הרוויות (תקנה מס'
15 3). לענייננו רלוונטית תקנה מס' 4, העוסקת ב"סימון נוסף" ומורה כדלקמן:

16

17 "א) בנוסף לסימון תזונתי כמפורט בתקנה 3, רשאי אדם לסמן
18 מזון בפרטי סימון נוספים כמפורט בתוספת הראשונה, בחלקים
19 ב' ו-ג', כולם או חלקם, ובסימון ויטמינים ומינרלים כמפורט
20 בחלק ד'.

21

22 ...
23 (ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), לא יסומן מזון בסימון
24 כמפורט בחלק ד' לתוספת הראשונה, אלא אם כן תכולת
25 הויטמינים או המינרלים בו שווה או עולה על הערכים
26 המפורטים בתוספת השניה." (ההדגשה שלי- ע.ב.).

27 מבקשת האישור והתגובות לה עולה כי אין חולק שהויטמינים המוספים על ידי נביעות
28 למשקה מופיעים כולם בחלק ד' לתוספת הראשונה; וכן כי תכולת הויטמינים הללו
29 נופלת באופן ניכר מזו הקבועה בתוספת השנייה לתקנות – ועל כן ולנוכח האמור
30 בתקנה 4(ג), לא ניתן להוסיף לסימון התזונתי כאמור בתקנה 4(א). ודוק:
31 הויטמינים המוספים למשקה הם כאמור 5 ויטמינים מקבוצת B" ונזכרים כולם בטבלת



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

1 הרכיבים שבחלקה האחורי של אריזת המוצר, כדלקמן: ניאצין, חומצה פאנטוטנית, B6,
2 חומצה פולית ו- B12. בעוד שהכמות המינימאלית לציין ניאצין (הידוע גם
3 כניקוטינאמיד) הוא 2 מ"ג ל-100 מ"ל – במשקה יש רק 0.16 מק"ג (0.8% בלבד);
4 בעוד שהכמות המינימאלית לציין חומצה פאנטוטנית היא 0.7 מ"ג ל-100 מ"ל –
5 במשקה יש רק 0.08 מ"ג (כ- 11.4% בלבד); בעוד שהכמות המינימאלית לציין ויטמין
6 B6 היא 0.2 מ"ג ל-100 מ"ל – במשקה יש רק 0.01 מ"ג (5% בלבד); בעוד שהכמות
7 המינימאלית לציין חומצה פולית הוא 20 מק"ג ל-100 מ"ל – במשקה יש רק 6 מק"ג
8 (30% בלבד); ובעוד שהכמות המינימאלית לציין ויטמין B12 היא 0.2 מק"ג ל-100
9 מ"ל – במשקה יש רק 0.04 מק"ג (20% בלבד) (ראו סעיפים 23-29 לבקשת
10 האישור).

11
12 נביעות מצידה סבורה כי היא פעלה בהתאם להוראות התקנות – שכן היא לא ציינה את
13 דבר קיומם של הוויטמינים במסגרת טבלת הסימון התזונתי, אלא רק במקומות אחרים
14 על גבי אריזת המשקה. נביעות מוסיפה ומבהירה כי אין לפרש את התקנות באופן
15 האוסר על ציון הוספת הוויטמינים למשקה שלא במסגרת טבלת הסימון התזונתי;
16 ובהקשר זה היא נסמכת בין היתר גם על תקן 1145 העוסק אף הוא בסימון מזון
17 ומשקאות ארוזים מראש – וקובע חובה לפרט על גבי אריזת המוצר את כל הרכיבים
18 שהוספו לו (סעיפים 3 ו- 8.1 לתקן).

19
20 בעוד שנביעות טרחה והקדישה מקום ניכר במסגרת תשובתה לבקשת האישור .7
21 לפרשנות התכליתית שלטענתה יש ליתן להוראות התקנות - דומה כי מלאכתה חטאה
22 לעיקר. על פניו נראה כי התכלית העיקרית העומדת ביסודה של ההגבלה הקבועה
23 בתקנות על סימון הוויטמינים בטבלת הסימון התזונתי של מוצרים היא **מניעת הטעיה**
24 בנוגע להיתו של מוצר מועשר בהם - כאשר הצרכן הסביר חסר ידע לגבי כמות
25 ויטמינים שהיא זניחה לעומת כמות המהווה תוספת משמעותית לצריכה היומית.
26 משכך, גם אם ניתן היה לקבל את עמדת נביעות כי הכיתוב על גבי אריזת המשקה אינו
27 מפר את הוראות התקנות, ומבלי להביע עמדה כלשהי בסוגיה זאת בשלב זה של הדיון



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

- 1 – הרושם הוא כי בכל מקרה הכיתוב עלול להטעות את הציבור בנוגע לתכולת
2 הוויטמינים שבמשקה; ואבאר.
3
4 בניגוד לרושם שמנסה נביעות ליצור, תוספת הוויטמינים למשקה לא צוינה על ידה על
5 גבי האריזה כמידע אינפורמטיבי גרידא - כדוגמת טבלת הרכיבים המפרטת את כל
6 רכיבי המוצר והוויטמינים ביניהם. תוספת הוויטמינים צוינה על גבי האריזה
7 בהבלטה, במספר מקומות שונים ובאופן שיש בו מסר שיווקי שלפיו מדובר במוצר
8 ייחודי - שבשונה ממשקאות אחרים של מים מינרליים בטעמים, הוא מועשר בשורה
9 של ויטמינים מקבוצת B. ואולם בנסיבות שבהן אין חולק כי תכולת הוויטמינים
10 במשקה נופלת באופן ניכר מן הכמות המינימאלית הדרושה אפילו לשם סימונם
11 בטבלת הסימון התזונתי כאמור בתקנות – נראה כי יש חשש שהכיתוב על גבי
12 האריזה עלול להטעות את הצרכן הסביר, וליצור מצג כוזב של סגולות ייחודיות
13 המיוחסות למשקה שבפועל אין לו.
14
15 יובהר כי בעוד שהוראות התקנות עוסקות בסימון מידע במסגרת טבלת הסימון
16 התזונתי שעל גבי אריזות מזון, ההוראה שאליה מפנה נביעות בתקן 1145 מתייחסת
17 לטבלת הרכיבים שעל גבי האריזה – ועל כן הוראות אלה אינן עומדות בסתירה. אמנם
18 נראה כי תקן 1145 מחייב את נביעות לציין את עצם קיומם של הוויטמינים בטבלת
19 הרכיבים, ואולם התקנות מורות כי תכולתם של הוויטמינים במשקה אינה מספקת על
20 מנת לציין בטבלת הסימון התזונתי. הנה כי כן, לנוכח הוראות התקנות נראה כי
21 נביעות אינה רשאית להיתלות בהוראותיו של תקן 1145 על מנת לציין את קיומם של
22 הוויטמינים במקום אחר על גבי אריזת המשקה פרט לטבלת הרכיבים – וודאי שלא
23 באופן מוגדל, מובלט וכמסר שיווקי המייחד את המשקה ביחס למשקאות אחרים.
24 למעלה מן הצורך יצוין כי גם על פי תקן 1145 יש להימנע מהטעיה העלולה להיווצר
25 כתוצאה מציון רכיבים שתכולתם במוצר היא זניחה. והראיה - שתקן 1145 קובע חובה
26 לפרט בטבלת הרכיבים את תכולת הרכיב במוצר באחוזים מקום שמדובר ברכיב
27 המצוין בשם המוצר, מתקשר באופן טבעי למוצר, חיוני לאפיון המוצר או דרוש לשם



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

לפני כב' השופטת ענת ברון

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

- 1 הבחנה בין המוצר לבין מוצרים אחרים (ראו סעיף 8.3.1 לת" 1145, שהוסף במסגרת
2 גיליון תיקון מספר 6 מחדש מאי 2002).
- 3
- 4 ודוק: במסגרת הסדר הפשרה מסכימים הצדדים כי נביעות תהא רשאית להוסיף
5 ולפרסם על גבי אריזת המשקה כי הוספו לו "5 ויטמינים מקבוצת B" – וזאת חרף
6 העובדה שכמות ויטמינים אלה במשקה נופלת באופן ניכר מן הכמות המינימאלית
7 הדרושה לצורך סימונם בטבלת הסימון התזונתי. גם אם האריזה החדשה היא "פחות
8 מטעה", מבחינה זו שמוצע כי הכיתוב בדבר הוספת הוויטמינים יופיע בהבלטה "רק"
9 במקום אחד על גבי האריזה ולא במספר מקומות – כפי שהוברר לעיל עדיין עסקינן
10 בכיתוב העלול להטעות את הצרכנים בנוגע לכמות הוויטמינים שבמשקה, ועל כן בית
11 המשפט אינו יכול לתת יד לשיווקו של המשקה במתכונת זאת.
- 12
- 13 8. אם לא די בכך, החשש להטעיה גובר בנסיבות שבהן אין לצרכן כל אפשרות ללמוד
14 מתוך אריזת המשקה על הכמות האמיתית של הוויטמינים המצויה בו – באשר לנוכח
15 הוראות התקנות כמות הוויטמינים אינה מפורטת בטבלת הסימון התזונתי, וגם אין
16 פירוט של תכולת הוויטמינים באחוזים במסגרת טבלת הרכיבים. הכיתוב היחידי על גבי
17 אריזת המוצר שממנו ניתן אולי ללמוד על כמות הוויטמינים שבו הוא רק זה שנוסח על
18 ידי הצדדים ומורה כי "500 מ"ל משקה מכילים 5 ויטמינים מקבוצת B, בכמות של עו
19 8.5% מהצריכה היומית המומלצת למבוגר" (ההדגשה שלי- ע.ב.). אלא שהנתון הנוגע
20 לשיעור הוויטמינים שבמשקה מתוך הצריכה היומית המומלצת אינו אלא נתון כללי
21 המכיל בחובו התייחסות לחמישה סוגים שונים של ויטמינים - ונראה כי הם מצויים
22 במשקה בכמויות שונות, ולא מן הנמנע שחלקם אף בכמות זניחה ביחס לצריכה היומית
23 המומלצת.
- 24
- 25 הנה כי כן, מתברר כי לא רק שהסדר שאליו הגיעו הצדדים בנוגע לאריזת המשקה
26 עומד בניגוד לטענות העיקריות שהופנו כלפי נביעות במסגרת בקשת האישור – אלא
27 שנראה אף כי יש באריזת המשקה המוצעת על פי הסדר זה משום חשש להטעיה.
28



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

9. כאן המקום להבהיר כי אין ללמוד מן האמור לעיל כי סיכוייה של בקשת האישור נטים
 2 לטובתו של המבקש, שכן לא כך התרשמתי בשלב זה של הדיון. סעיף 2 לחוק הגנת
 3 הצרכן אמנם אוסר על "עוסק" לעשות כל מעשה או מחדל **העלול להטעות** צרכן בעניין
 4 מהותי בעסקה - ואולם סעיף 31(א) לחוק זה מבהיר כי לעניין פיצוי בגין הטעיה, דינה
 5 של הטעיה כדין עוולה לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש]. המשמעות היא אפוא כי
 6 הזכאות לפיצוי בגין הטעיה, כמו גם בגין עוולת הפרת חובה חקוקה, כרוכה בין היתר
 7 בהוכחת נזק וקיומו של קשר סיבתי בין ההטעיה או הפרת החובה החקוקה לבין הנזק
 8 [ראו: ע"א 1977/97 ברזני נ' **בזק חברה ישראלית לתקשורת בע"מ**, פ"ד נה(4)
 9 584, 592 (2001)]. ודוק: עצם פרסומו של דבר העלול להטעות אינו מספיק לשם
 10 הוכחת עילות של הטעיה או הפרת חובה חקוקה, ולו לכאורה. כבר נפסק על ידי בית
 11 המשפט העליון כי על המבקש אישור תובענה כייצוגית להצביע כבר בשלב האישור על
 12 עצם קיומו של נזק וכן על קיומו של קשר סיבתי לכאורה בין ההטעיה או הפרת החובה
 13 לבין הנזק ביחס לכל אחד מחברי הקבוצה. כדי לעמוד בנטל האמור, על המבקש להניח
 14 תשתית עובדתית מתאימה או להציע מנגנון יעיל שלפיהם ניתן יהיה להעריך אלו
 15 צרכנים הושפעו מן הפרסום המטעה או מהפרת החובה ומהי מידת הנזק שנגרמה לכל
 16 אחד מהם [ראו: ע"א 458/06 **שטנדל נ' חברת בזק בינלאומי בע"מ**, תק-על
 17 1267 (2) 2009, 1274-1275 (2009)].
 18
 19 בענייננו יש קושי ממשי להניח אפריורי כי צרכני המשקה רכשו אותו אך ורק מפני
 20 שסברו כי הוא מועשר בוויטמינים – שכן למשקה תכונות וסגולות נוספות, כגון טעמי
 21 הפירות השונים, היותו מבוסס על מים מינרליים וכיוצא באלה. בדומה לכך, יש קושי
 22 לקבוע כי הנזק שנגרם כתוצאה מן ההטעיה או הפרת החובה הוא מלוא סכום התמורה
 23 ששילמו עבור המשקה – שכן גם בהעדר ויטמינים בכמות משמעותית, ניתן להניח כי
 24 בכל זאת הפיקו הצרכנים תועלת או הנאה מסוימת מן המשקה, ובוודאי שניתן להניח כי
 25 קיימים צרכנים שהיו חוזרים ורוכשים את המשקה גם אילו הובהרה להם התכולה
 26 האמיתית של הוויטמינים במשקה. **המבקש מצידו לא הניח במסגרת בקשת האישור**
 27 **תשתית עובדתית או ראייתית מתאימה לקביעת הקשר הסיבתי או להערכת הנזק**
 28 **כאמור, ואף לא הציע מנגנון יעיל אחר לשם כך. למעשה, טענותיו בנושא זה**



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

1 מבוססות על הערכות סתמיות וטענות בעלמא – שאין להן על מה לסמוך. אם לא די
2 בכך, במסגרת הבקשה לאישור הסדר הפשרה מצהירים הצדדים כי הם מסכימים
3 שבכל מקרה לא ניתן לקבוע את גודל הקבוצה ואת היקף הנזק שנגרם לחברה – וזאת
4 גם אילו היתה מתקבלת טענת המבקש כי אריזת המוצר מטעה או מנוגדת להוראות
5 התקנות (ראו סעיף 2.3 לבקשה).
6
7 ומכאן למכשול נוסף המונע את אישורו של הסדר הפשרה המוצע. בהעדר תשתית
8 עובדתית כלשהי המאפשרת כימות ולו לכאורה של הנזק שנגרם לחברי הקבוצה
9 כתוצאה מן ההטעה הנטענת בבקשת האישור – אין באפשרותו של בית המשפט
10 להעריך אם ההטבה המוצעת בהסדר הפשרה היא ראויה, הוגנת וסבירה. הדברים
11 מקבלים משנה תוקף מקום שבו מדובר ב"פשרת קופונים" כבמקרה דנן – שאז לא מן
12 הנמנע כי הסדר הפשרה משרת בעיקר את עניינם של התובע המייצג ובא כוחו הנהנים
13 מגמול ושכר טרחה, ואת עניינה של הנתבעת הזוכה לקידום מכירות בהיקף כלל ארצי.
14 חברי הקבוצה, לעומת זאת, נדרשים להקדים ולרכוש ממוצריה של הנתבעת בהיקף
15 כזה או אחר על מנת להימצא זכאים לאותה "הטבה" מיוחדת.
16
17 דוק: לנוכח טיבה וטבעה של "הטבת הקופונים" – לא ניתן לכמת את שוויה באופן
18 פשטני כפי שמציעים הצדדים בהסדר הפשרה (מחיר המשקה כפול כמות השוברים).
19 נוסף על כך, במכלול השיקולים ובראייה של מטרות החוק, יש להביא בחשבון גם את
20 התועלת הממשית לנביעות הגלומה על פניה בהטבה המוצעת. מעבר לכך, בהעדר
21 תשתית עובדתית או ראייתית מתאימה להערכת הנזק לקבוצה – גם לא ניתן לקבוע כי
22 הטבה זאת מהווה פיצוי הוגן, ראוי והולם לחברי הקבוצה.
23
24

סוף דבר

25 11. בנסיבות המקרה לא ניתן לקבוע כי הסדר הפשרה ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם
26 של חברי הקבוצה – ועל כן אני דוחה את הבקשה לאישור.
27



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011
ת"צ 1424-09

לפני כב' השופטת ענת ברון

- 1 התיק נקבע לדיון נוסף ליום 6/9/11 שעה 11:30, על מנת לברר את אופן המשך
2 ההליכים בבקשת האישור.
3
4 המזכירות תמציא את החלטתי לב"כ הצדדים, לב"כ היועץ המשפטי לממשלה וכן לגב'
5 נילית הרואה ולגב' אטי אברהמי-ארז.
6
7 ניתנה היום, 17 יולי 2011, בהעדר הצדדים וב"כ.
8
9

ענת ברון, שופטת

- 10
11
12